Punkt i protokollet PR 146/2021 rd

Plenum

Tisdag 7.12.2021 kl. 14.00—20.56

20. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om småbarnspedagogik

Regeringens proposition RP 148/2021 rd
Utskottets betänkande KuUB 14/2021 rd

Andra behandlingen

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 20 på dagordningen presenteras för andra behandling. Innehållet har godkänts i första behandlingen och lagförslaget kan nu antas eller förkastas. — Jag öppnar debatten. Ledamot Mäkisalo-Ropponen, varsågod.

Debatt

20.33 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd:** Kiitos, arvoisa puhemies! En päässyt tämän lain ensimmäiseen käsittelyyn kiittämään sivistysvaliokuntaa erittäin hyvästä mietinnöstä, joten kiitän tässä nyt. Hyvä, että valiokunnan puheenjohtaja vielä kuuli nämä kiitokseni.

Tässä hallituksen esityksessä säädetään varhaiskasvatuksessa olevan lapsen oikeudesta tarvitsemaansa tukeen sekä varhaiskasvatuksessa annettavan tuen rakenteesta. Puhutaan niin sanotusta kolmiportaisen tuen mallista. Kolmiportaisessa mallissa on yleinen, tehostettu ja erityinen tuki, ja tukea vahvistetaan lapsen tuentarpeen mukaan. Tällä hetkellä varhaiskasvatuslakiin ei sisälly selkeitä säännöksiä varhaiskasvatuksen järjestäjän velvollisuudesta tuen toteuttamiseen, ja siitä syystä käytännöt ovat kirjavia. Lainmuutos edellyttää toimintatapojen uudistamista, ja siksi myös koulutukseen ja ohjeistukseen on panostettava.

Kuten sanoin, kiitän sivistysvaliokuntaa erittäin hyvästä mietinnöstä ja lakiesityksessä olleiden kriittisten kohtien selkeästä esille nostamisesta. Niiden pohjalta on työtä jatkettava, sillä kuten valiokunta toteaa, uudistus on odotettu ja kannatettava mutta varhaiskasvatuksen kehittämistyötä tulee jatkaa edelleen.

Muutamia asioita tästä mietinnöstä:

Kiitos viittomakielisten lasten aseman huomioimisesta. Pitkään asiaa seuranneena en voi olla ihmettelemättä, miten helposti kielelliset oikeudet viittomakielisten kohdalla edelleen unohtuvat. Ymmärrän hyvin, ettei se ollut tämän lakiesityksen tavoitteena, mutta yhdenvertaisuuden toteutuminen edellyttäisi aina myös vammaisvaikutusten arvioinnin tekemistä, emmekä ole sitä vielä lainsäädäntötyössä oppineet. Hyvä kuitenkin, että asia viedään eteenpäin erillisen lainsäädännön kautta. Sivistysvaliokunnan tavoin kiirehdin asian valmistelua.

Haluan tässä yhteydessä myös muistuttaa CODA-lasten eli kuurojen vanhempien kuulevien lasten oikeudesta toiseen äidinkieleensä eli viittomakieleen ja sen opetukseen. Tämäkään asia ei riittävästi tällä hetkellä toteudu, ja myös tähän on kiinnitettävä tulevassa lainsäädäntöhankkeessa huomiota.

Erittäin hyvä, että sivistysvaliokunta nosti esille myös tarpeen selkeyttää inklusiivisten periaatteiden sisältöä, ja hyvä, että lähiaikoina osana hallitusohjelman mukaista Oikeus oppia -kehitysohjelmaa sitä on tarkoitus täsmentää. Määrittely on tarkoitus sisällyttää varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Olen valitettavasti huomannut, että käsitteen epämääräisyys aiheuttaa kovin erilaisia toimintatapoja eri puolilla Suomea ja samalla jää usein ymmärtämättä, että lasten parhaaksi toteutuva inkluusio vaatii myös resursseja. Hyvä, että tämän asian seuranta on selkeästi myös ponnen takana.

Sivistysvaliokunta on hyvin huomioinut myös eri ammattiryhmien ja eri tahojen yhdessä toimimisen tärkeyden. Erityisopettajien resursseja tulee monin paikoin lisätä, mutta hyvinvointialueille siirryttäessä on pidettävä huolta myös siitä, että varhaiskasvatuksen ja sote-ammattilaisten yhdessä tekeminen ja kumppanuus toteutuvat hyvin, vaikka ollaan eri organisaatioissa. Tämä vaatii uudenlaisten yhdyspintojen rakentamista.

Vielä yksi tärkeä asia mietinnöstä: Sivistysvaliokunta on kirjannut selkeästi, miten tärkeää on huolehtia siitä, että lapsen oikeus tarvitsemaansa tukeen ei esty riittämättömien henkilöstöresurssien vuoksi. Erityisesti erityisopettajien riittävyydestä on suuri huoli monin paikoin. Kiitos valiokunnalle, että resurssien yhteydessäkin mietinnössä huomioitiin erityisesti vammaiset lapset. Ilman riittäviä resursseja ja ilman ammattitaitoista henkilökuntaa ei ole laadukasta varhaiskasvatusta, ja siksi on hyvä, että opetus- ja kulttuuriministeriössä toteutetaan ensi vuoden alussa selvitys varhaiskasvatuksen henkilöstömitoituksia koskevan lainsäädännön kehittämistarpeista.

Ja ihan lopuksi, arvoisa puhemies: Varhaiskasvatuksessa on keskityttävä siihen, että jokainen lapsi saa tarvitsemansa tuen ja avun oikea-aikaisesti. Jokainen lapsi tarvitsee myös paljon onnistumisen kokemuksia ja myönteistä palautetta, sillä kun voimavaroja keskitetään yhdessä hyvän edistämiseen, ei kenties tarvitse käyttää niin paljon energiaa huonon korjaamiseen. Riittävän hyvän itsetunnon omaava lapsi pärjää aina paremmin. Lapsiin panostaminen on paras tulevaisuusinvestointi, minkä voimme tehdä. Siksi jokaisella varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oltava oikeus saada hänen yksilöllisen kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa edellyttämää tukea matalalla kynnyksellä heti tuentarpeen ilmennyttyä. Toivon ja uskon, että tämä laki toteutuessaan edistää lasten yhdenvertaisten oikeuksien toteutumista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Och sedan ledamot Ollikainen, var vänlig.

20.38 **Mikko Ollikainen r:** Ärade talman! Det är en väntad lag att ta in: första gången någonsin alltså barnens rätt till stöd, till det så kallade trestegsstödet inom småbarnspedagogiken. Det är en väldigt efterlängtad och väntad förändring kring det här. Nu går vi igenom på vilket sätt stöd ska ges, genomförandet av stödet, bedömningen av stödbehovet och meddelandet om särskilt stöd. Man utgår alltid ifrån det individuella behovet, och nu då man går in för det här trestegsstödet — alltså allmänt intensifierat och särskilt stöd — så blir det, på samma sätt som i förskoleundervisningen och grundläggande utbildningen, på ett inkluderande sätt. Vi har ju också diskuterat att det kanske också borde finnas på andra stadiet i fortsättningen.

Det som kom fram här i föregående taltur var ju en hel del kring det som vi tog fram i betänkandet från kulturutskottet och de sakerna som vi har sett som man kunde utveckla. Det gäller till exempel handikappade, teckenspråk — och kring teckenspråk har det också varit

diskussion kring inte bara det finska utan också det finlandssvenska teckenspråket som är minoriteternas minoritet. Det här är bra att följa upp, att det finns tillräckligt med stöd också för dem.

Koskien tätä kolmiportaista tukea myös varhaiskasvatuksessa: Se on todella odotettu ja hyvä asia. Näen, että on todella tärkeää, että nyt seurataan, millä tavalla tämä sitten tulee jatkossa toimimaan. Se, mikä minua ehkä huolestuttaa tässä, on tekijöiden saatavuus eli se, onko meillä tarpeeksi erityisopettajia varhaiskasvatukseen. Se olisi todella tärkeää tasavertaisen tuen näkökulmasta sekä julkisella että sitten yksityisellä puolella. Just nämä seurantaponnet ovat todella tärkeitä.

Näen, että tämä on hyvä askel kuitenkin hyvään opintopolkuun vähän kaikille nuorille lapsille, ja sen takia tuen tätä lämpimästi. Sitten seuraavaksi siirrytään pikkuhiljaa toisen asteen tukeen myös tässä. On hyvä, että se on varhaiskasvatuksessa. — Kiitos, tack.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen godkände lagförslaget i proposition RP 148/2021 rd utifrån beslutet i första behandlingen. Andra behandlingen av lagförslaget avslutades. Riksdagen godkände betänkandets två förslag till uttalande. Ärendet slutbehandlat.